

**COME2ART: Introducing a collaborative scheme between artists & community members fostering
life skills development and resilience through creative placemaking**

Contract number: 2020-1-EL01-KA227-ADU-094692

Erasmus + project, Partnerships for Creativity

*«Ένα πρόγραμμα ανάπτυξης δεξιοτήτων ζωής μέσω των τεχνών
στο πλαίσιο της δημιουργικής βελτίωσης του δημόσιου χώρου»*

Ενότητα 4

Συνεργαστείτε με άλλους σε καλλιτεχνικά έργα, προωθώντας συλλογικές προσπάθειες και κοινή κατανόηση

Εισαγωγή

Το εννοιολογικό πλαίσιο LifeComp της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συνοψίζει τη συνεργασία μεταξύ της ενσυναίσθησης και της επικοινωνίας στον κοινωνικό χώρο. Σύμφωνα με το πλαίσιο, Συνεργασία σημαίνει να εμπλέκεσαι σε ομαδικές δραστηριότητες και ομαδική εργασία, αναγνωρίζοντας και σεβόμενος τα υπόλοιπα μέλη.

Η συνεργασία αποτελεί μία από τις βασικές δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα ώστε να μπορεί κάποιος να ζει μια καλύτερη ζωή. Είναι ικανότητα που διδάσκεται.

Το πρώτο κεφάλαιο θα εισάγει τους συμμετέχοντες στις βασικές έννοιες της συνεργασίας, ξεκινώντας από μερικές σκέψεις σχετικά με την ενσυναίσθηση και την ενεργό ακοή. Επιπλέον, θα δοθούν πλαίσια και εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να εφαρμοστούν με τα μέλη της κοινότητας ώστε να εξελίξουν τις ικανότητες συνεργασίας τους και να βελτιώσουν τις συναντήσεις εντός και εκτός διαδικτύου. Επιπλέον, θα διδαχθούν πώς να αναμένουν και ξεπερνούν τις διαμάχες.

Το δεύτερο Κεφάλαιο θα εισάγει τους συμμετέχοντες σε ενδιαφέρουσες μελέτες περίπτωσης και μεθόδους για αποτελεσματική συνεργασία. Όπως επισημάνθηκε και από την έρευνα, η συλλογική και κοινωνική διάσταση των κοινωνικών πρακτικών θα πρέπει να καλλιεργείται ώστε οι νέοι και τα μέλη της κοινότητας να αισθάνονται ότι αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης κοινότητας ανθρώπων που μοιράζονται τις ίδιες αξίες και σκοπό. Αυτό θα τους επιτρέψει να συνδεθούν ξανά με την ανοιχτή φύση τους και την ικανότητά τους να επικοινωνούν.

Οι κυριότεροι μαθησιακοί στόχοι αυτής της Ενότητας είναι:

- Γνώση και εφαρμογή των εννοιών της ενσυναίσθησης και της ενεργού ακοής
- Περιγραφή των εργαλείων και του πλαισίου για κατανόηση και βελτίωση των δεξιοτήτων συνεργασίας
- Συμβουλές και κόλπα για καλύτερες συζητήσεις διαδικτυακά
- Περιγραφή μελετών περίπτωσης με βάση τη συνεργασία με μέλη της κοινότητας

Κεφάλαιο 4.1: Αναθεωρώντας τη σημασία της συνεργασίας

Εισαγωγή

Ως μία από τις βασικές δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα ώστε να μπορούμε να ευημερήσουμε, η συνεργασία ορίζεται ως η ικανότητα «να συμμετέχεις σε ομαδικές δραστηριότητες και ομαδική εργασία αναγνωρίζοντας και σεβόμενος τους άλλους» και συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την ενσυναίσθηση και την επικοινωνία. Η ικανότητα δημιουργίας και καθοδήγησης ενός περιβάλλοντος συνεργασίας είναι βασική σε οποιαδήποτε δημιουργική διαδικασία βασίζεται στη δυναμική της ομάδας. Συνεργασία σημαίνει να συνάπτω σχέσεις με άλλους, να εξασκώ ενσυναίσθηση, ενεργό ακοή και μία στάση που θα αποδέχεται άλλες οπτικές και τον από κοινού σχεδιασμό ιδεών.

Κατανοώντας την ενσυναίσθηση

Η αποτελεσματική συνεργασία κινητοποιείται από την ενσυναίσθηση και ορίζεται ως «η κατανόηση των συναισθημάτων, των εμπειριών και των αξιών ενός άλλου ανθρώπου και η παροχή κατάλληλων απαντήσεων». Η ενσυναίσθηση είναι αλληλένδετη με την αυτεπίγνωση ή την ικανότητα να αναγνωρίζεις, να κατονομάζεις και να περιγράφεις τα συναισθήματά σου ενώ αναγνωρίζεις, κατανοείς και ανταποκρίνεσαι στα συναισθήματα των άλλων.

Η ενσυναίσθηση θεωρείται, πολλές φορές, εγγενές χαρακτηριστικό ή κάτι που δεν μπορεί να διδαχθεί και είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι η Ομάδα Εργασίας της UNESCO για την Εκπαίδευση των Πολιτών του Κόσμου συγκαταλέγει την ενσυναίσθηση στις ικανότητες των πολιτών του κόσμου. Η ενσυναίσθηση διδάσκεται και εξασκείται. Μπορείς να συμπάσχεις με κάποιον και παράλληλα να διαφωνείς με τις απόψεις και τις αξίες τους. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να γνωρίζεις ποια συναισθήματα πυροδοτούν άλλοι σε εμάς και πώς επιλέγουμε να

4

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

ανταποκριθούμε σε αυτά. Είναι σαν μπαίνουμε στη θέση του άλλου, ακόμη κι αν αυτή η θέση δεν μας βολεύει. Σημαίνει να ακούμε, να καταλαβαίνουμε, να μην κρίνουμε, κάποιες φορές να εκθέτουμε τον εαυτό μας, να ενεργοποιούμε μία σύνδεση και να αποδεχόμαστε την οπτική των άλλων.

Η ενσυναίσθηση, για κάποιους, σημαίνει να δημιουργούμε κάτι, ξεκινώντας από την ακοή και την καλλιέργεια εμπιστοσύνης. Για να σκεφτούμε αληθινά δημιουργικές ιδέες απαιτεί να αναζητήσουμε πλήθος οπτικών και να δημιουργήσουμε έναν ανοιχτό χώρο ώστε οι άνθρωποι να μοιράζονται τις ιδέες τους δίχως φόβο επίκρισης. Η ενσυναίσθηση είναι το κλειδί για να ξεκλειδώσουμε όλα τα παραπάνω. Για να εξελίξουμε την ικανότητα συνεργασίας με ενσυναίσθηση, μπορούμε να ξεκινήσουμε να κάνουμε περισσότερες ερωτήσεις, να ακούμε πιο ενεργά, να έχουμε νοοτροπία με υγιή περιέργεια και να χιτίζουμε επάνω στις ιδέες των άλλων.

Χρησιμοποιώντας την ενεργό ακοή

Οι περισσότεροι άνθρωποι θεωρούν ότι η ακοή είναι παθητική δραστηριότητα, ωστόσο η ενεργός ακοή δεν είναι μόνο να ακούω όσα έχουν ειπωθεί, αλλά αποτελεί διμερή διαδικασία που περιλαμβάνει δεξιότητες του αποστολέα και του παραλήπτη. Αποτελεί ένα δυναμικό έργο για να ξεκινήσει και να διατηρηθεί η συνεργασία: αν ακούμε, φαίνεται. Αν μας ακούνε, μπορούμε να εδραιώσουμε μία αξιόπιστη, συνεργατική σχέση γιατί κάποιος που ακούει ενεργά προσφέρει το δώρο της αμέριστης προσοχής τους, δίνοντας στον ομιλητή χώρο για να εκφραστεί.

Ωστόσο, οι άνθρωποι έχουν την τάση να ακούνε και να σκέφτονται παράλληλα, διαμορφώνοντας μία απάντηση σε όσα λέει ο άλλος άνθρωπος ή φιλτράροντας οποιοσδήποτε πληροφορίες θεωρούν ότι δεν είναι σχετικές (μη λειτουργική ακοή). Η αναμονή και η προκατάληψη αποτελούν κοινές συμπεριφορές που μπορούν να

επηρεάσουν την ικανότητα να ακούμε κάποιον πραγματικά και να μας αποτρέψει να δούμε τα πράγματα από νέα οπτική. Εκείνο που οδηγεί στη «μη λειτουργική» ακοή είναι η πεποίθηση ότι γνωρίζουμε ήδη όσα θα πει ο ομιλητής. Το πιο σημαντικό εμπόδιο στην Ενεργό Ακοή είναι η απόσπαση από την εσωτερική φωνή που προληπτικά κρίνει τον άλλον.

Για τον λόγο αυτό, η πρώτη συνθήκη για την ενεργό ακοή είναι να είμαστε ολοκληρωτικά παρόντες. Συνεπάγεται τη διαδικασία της πλήρους συνείδησης των συναισθημάτων μας και τη χρήση τους ως «συναισθηματικές» πληροφορίες για τον εαυτό μας, τον συνομιλητή μας και το περιεχόμενο του λόγου του/της. Η ενεργός ακοή αποτελεί μία ενισχυμένη, ενεργό κατάσταση ακοής που περιλαμβάνει την παρατήρηση των μη λεκτικών μηνυμάτων που εκφράζει ένας άνθρωπος – τη γλώσσα του σώματος – και το πλαίσιο.

Απαιτεί προσπάθεια, αυτεπίγνωση και εξάσκηση. Αποτελεί ισχυρό εργαλείο γιατί επιτρέπει σε έναν άνθρωπο να αποκτήσει περισσότερες γνώσεις και πιο σημαντικές και καθαρές πληροφορίες. Επιτρέπει την καλύτερη επικοινωνία μέσα σε μία ομάδα, με άλλους συναδέλφους ή εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη.

Όταν χαμηλώνουμε την εσωτερική μας φωνή, μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν χώρο εμπιστοσύνης και σεβασμού. Η ενεργός ακοή μπορεί να βοηθήσει να φιλτράρουμε τις συγκρούσεις και να καλλιεργήσουμε τη συνεργασία.

Συνεργασία με άλλους σε καλλιτεχνικές πρακτικές

Συνεργασία σημαίνει να συμμετέχεις σε ομαδική δραστηριότητα και ομαδική εργασία αναγνωρίζοντας και σεβόμενος τους άλλους. Η συνεργασία φέρνει μία αίσθηση κοινής επιτυχίας και οι δεσμοί μεταξύ των μελών της ομάδας μπορούν να βοηθήσουν να δημιουργηθούν σχέσεις με αγάπη. Βοηθά στην καταπολέμηση αρνητικών ψυχολογικών καταστάσεων όπως η κατάθλιψη, το άγχος ή ο μη

εκδηλούμενος θυμός, ο φόβος της αποτυχίας, η απελπισία και η έλλειψη νοήματος.

Η θετική εξάρτηση ο ένας από τον άλλον, η δυνατότητα να βασίζεσαι στις προσπάθειες ο ενός του άλλου και η προωθητική αλληλεπίδραση (η ενθάρρυνση και η διευκόλυνση της συνεισφοράς που κάνουν όλοι) αποτελούν βασικές πτυχές της συνεργασίας. Πώς μπορούμε, όμως, να διασφαλίσουμε ότι δημιουργούμε ένα σωστό πλαίσιο και περιβάλλον για τη συνεργασία της ομάδας μας; Παρακάτω θα δείτε μερικές πτυχές επιτήρησης και ελέγχου:

- Κοινός στόχος: είναι σημαντικό να θέσετε έναν ξεκάθαρο στόχο για τη συνεργασία ώστε να αναπτύσσεται η ομάδα. Όλοι πρέπει να γνωρίζουν ξεκάθαρα τι μπορεί να φέρει η συνεργασία.
- Εστίαση στα δυνατά σημεία: η χαρτογράφηση του ενεργητικού που φέρνει η ομάδα στο τραπέζι αποτελεί μία δυναμική άσκηση για την ενίσχυση της προθυμίας για συνεργασία.
- Οι πράξεις ηχούν πιο δυνατά από τις λέξεις: αντί να συμμετέχουν σε συναντήσεις, τα μέλη της ομάδας πρέπει να συνεργάζονται για στρατηγικές και σχέδια δράσης. Η συν-δημιουργία αποτελεί βασική διάσταση για συνεργασία.
- Να έχεις το σωστό ύφος. Η επικοινωνία είναι βασικό στοιχείο της συνεργασίας. Για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος συνεργασίας, θα πρέπει να διασφαλίζεται η προσβασιμότητα σε γλώσσες και κωδικούς και να μην την παίρνουμε για δεδομένο.
- Αποδείξεις: η δημιουργία αφοσίωσης. Είναι σημαντικό να καλλιεργήσουμε τη συλλογή και τον διαμοιρασμό των αποτελεσμάτων συνεργασίας. Οι αποδείξεις μπορούν να κινητοποιήσουν και να εμπνεύσουν την ομάδα και την κληρονομιά της.

Κεφάλαιο 4.2: Συλλογικές πρακτικές στο δημιουργικό περιβάλλον

Εισαγωγή

Το Κεφάλαιο 2 παρουσιάζει 3 επιλεγμένες συνεργατικές πρακτικές για τον στοχασμό ιδεών από κοινού, τη συν-δημιουργία και τη συν-αξιολόγηση πρακτικών με βάση την τέχνη: το μοντέλο ACED, τη μέθοδο SCRATCH και το συνεργατικό πλαίσιο αξιολόγησης Creative People and Places (Δημιουργικοί άνθρωποι και μέρη). Οι 3 αυτές συλλογικές πρακτικές σε δημιουργικά πλαίσια έχουν μία προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή (bottom-up) όπου η συνεργασία και η ένταξη διασφαλίζονται από την υιοθέτηση μεθοδολογιών, όπως την ανθρωποκεντρική προσέγγιση, τον πειραματισμό και σφάλμα και τη μάθηση διπλού βρόχου (double-loop), τη σχεδιαστική σκέψη που θέτει τους ανθρώπους στον πυρήνα της δημιουργικής διαδικασίας, είτε πρόκειται για δημιουργία, είτε για εφαρμογή είτε για το στάδιο αξιολόγησης.

Το μοντέλο ACED: ένα σχέδιο για αλλαγή

Το ACED (εμπειρία σχεδιασμού με πυρήνα το κοινό)¹ αποτελεί μία μορφή συλλογικής πρακτικής για να βοηθήσει πολιτιστικούς οργανισμούς να δημιουργήσουν εμπειρίες με και για το κοινό τους, τους επισκέπτες τους ή τους συμμετέχοντές τους χρησιμοποιώντας μία διαδικασία με στάδια που μπορούν να τους βοηθήσουν να επιτύχουν μακροπρόθεσμη αλλαγή.

Ακολουθεί τις αρχές του ανθρωποκεντρικού σχεδιασμού και προσαρμόζεται στον τρόπο που δουλεύουν οι πολιτιστικοί οργανισμοί, εφόσον έχουν συν-σχεδιαστεί, δοκιμαστεί και εφαρμοστεί σε οργανισμούς από όλο τον κόσμο. Αναγνωρίζει ότι,

¹ Το κείμενο αποτελεί απόσπασμα από το «Ένα σχέδιο για την εμπειρία σχεδιασμού με βάση το κοινό», μία δημοσίευση που έγινε στο πλαίσιο του project ADEST+ συγχρηματοδοτούμενο από το Πρόγραμμα Δημιουργικής Ευρώπης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

για να είμαστε αποτελεσματικοί, πρέπει να είμαστε έτοιμοι να αλλάξουμε τον εαυτό μας και τον οργανισμό μας.

Το μοντέλο ACED είναι για πολιτιστικούς οργανισμούς που ενδιαφέρονται για ένα μοντέλο παρέμβασης ώστε να βελτιώσουν την ικανότητά τους να εδραιώσουν ουσιαστικές σχέσεις με το κοινό και με τις κοινότητές τους. Λειτουργεί για μεγάλα ή για μικρά ιδρύματα σε ένα εύρος καλλιτεχνικών και πολιτιστικών μορφών και διαφορετικών ειδών οργανισμών. Μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικά πλαίσια και στόχους και να διευρυνθεί στην πράξη όπως και οι οργανισμοί που το αναλαμβάνουν.

Το μοντέλο ACED βασίζεται στις ανάγκες των πολιτιστικών οργανισμών αλλά είναι συναφές και χρήσιμο με πολλούς τρόπους για πολλούς σκοπούς και ρόλους:

- Για τις ομάδες πολιτιστικών ιδρυμάτων, προσφέρει δημιουργικούς τρόπους να χρησιμοποιήσουν τα ταλέντα τους ώστε να στρέφουν τη προσφορά γύρω από τις ανάγκες του κοινού.
- Για ηγέτες στον τομέα του πολιτισμού, μπορεί να αποτελέσει τη βάση για αλλαγή που επιφέρει μεταμόρφωση, φέρει αποτελέσματα και υπάρχει μάθηση στην ομάδα.
- Για εκπαιδευτές, συμβούλους και συντονιστές, προσφέρει έναν νέο, ωστόσο δοκιμασμένο και εφαρμοσμένο τρόπο βοήθειας ώστε ο οργανισμός να προχωρήσει μπροστά.
- Για όσους διαμορφώνουν πολιτική, παρέχει έμπνευση και τη βάση για την ευρύτερη αλλαγή που χρειάζεται ο πολιτιστικός τομέας.

Το μοντέλο ACED δημιουργήθηκε για να φέρει ριζική και μακροπρόθεσμη αλλαγή. Απαιτεί θετική, αισιόδοξη οπτική που δίνει την κατάλληλη προσοχή στην εμπειρία του κοινού, του συμμετέχοντα ή του χρήστη.

Ως εκ τούτου, η εμπειρία σχεδιασμού με πυρήνα το κοινό επικεντρώνεται και σε όσα χρειάζεται να κάνουμε για να καλύψουμε τις ανάγκες του κοινού και, ταυτόχρονα, για να διευκολύνουμε την αλλαγή στον οργανισμό ώστε να γίνει αυτό. Απαιτεί ενσυναίσθηση, δημιουργικότητα, πραγματική πρακτική προσέγγιση και αφοσίωση στην εφαρμογή, επιβεβαίωση και προσαρμογή, όποτε είναι απαραίτητο.

Τρεις γενικές φάσεις και οχτώ στάδια:

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ/προετοιμασία και σημεία εκκίνησης

1. Προετοιμασία/απόφαση αν είσαι έτοιμος και τι θέλεις να κάνεις
2. Ξεπάγωμα/ξεκλείδωμα του οργανισμού και ρύθμιση της διαδικασίας

ΠΕΙΡΑΜΑ/η φάση της σκέψης, του αναλογισμού και του πειραματισμού

3. Ενσυναίσθηση/εντοπισμός και κατανόησης του κοινού που σε ενδιαφέρει
4. Καθορισμός/αποσαφήνιση όσων επιθυμείς να πετύχεις
5. Στοχασμός/δημιουργία, φαντασία, σκέψη τι μπορείς να κάνεις για να το πετύχεις
6. Πρωτοτύπησε/αποφάσισε ποιες είναι οι καλύτερες λύσεις και εφαρμόσέ τις

ΣΥΝΕΧΙΣΕ/το σημείο εισόδου στο συνεχές έργο ενός οργανισμού

7. Αφοσιώσου/αξιολόγησε τι λειτούργησε, τελειοποίησε, προσπάθησε ξανά ή υιοθέτησε και ενίσχυσε
8. Ενσωμάτωσε/ενσωμάτωσε τη λύση/τις λύσεις και τις νέες εργασιακές πρακτικές στην εργασία σου.

Το σχέδιο ACED είναι μία προσέγγιση που μπορεί να υιοθετηθεί από όλα τα είδη των οργανισμών σε διάφορα πλαίσια του πολιτιστικού τομέα. Δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Adeste+ για να αντιμετωπίσει το θέμα της διευκόλυνσης ευρύτερης και βαθύτερης συμμετοχής και εμπλοκής του κοινού στα πολιτιστικά ιδρύματα.

Για να μάθετε περισσότερα σχετικά με αυτό: aced.adesteplus.eu

Η μέθοδος SCRATCH στο κέντρο τεχνών Battersea

Το κέντρο τεχνών Battersea στο Λονδίνο αυτοπροσδιορίζεται ως ένα ίδρυμα που προσφέρει ευπρόσδεκτους και συμπεριληπτικούς χώρους όπου κοινότητες, καλλιτέχνες και κοινό μπορούν να συνδεθούν και να είναι δημιουργικοί. Η έδρα του είναι σε ένα εμβληματικό κτίριο με ριζοσπαστική ιστορία και στόχος του είναι να «δώσει στους ανθρώπους πόρους για να αναπτύξουν τολμηρές και αντισυμβατικές καλλιτεχνικές ιδέες και να θέσει την προσβασιμότητα στο κέντρο όλων όσων κάνουν».²

Ένα χαρακτηριστικό στοιχείο του κέντρου τεχνών Battersea, το οποίο το καθιστά διεθνώς γνωστό για τη μεθοδολογία του έργου που υιοθέτησε, είναι η επανομαζόμενη «μέθοδος scratch». Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται σε όλα όσα πετυχαίνει και παράγει η Battersea, είτε πρόκειται για έναν νέο χώρο για παραστάσεις ή για μία παράσταση.

Η Scratch είναι ένας τρόπος ώστε οι καλλιτέχνες να μοιραστούν με το κοινό ιδέες και ημιτελείς παραστάσεις σε πρώιμο στάδιο και να λάβουν ανατροφοδότηση. Η μέθοδος αυτή ακολουθεί μία απλή διαδικασία: όταν ένας καλλιτέχνης ή επαγγελματίας προτείνει μία ιδέα σε μορφή προσχεδίου, προτού επενδύσει σε αυτή, το κέντρο Battersea την αναπτύσσει μαζί με το κοινό για να λάβει τη γνώμη του. Αν ένας καλλιτέχνης έχει μία ιδέα και οι δημιουργοί αισθάνονται ότι θέλουν

² <https://bac.org.uk/>

να του δώσουν μία ευκαιρία (φάση σχεδίου), οργανώνεται ένα πρώτο προσχέδιο πώς θα είναι η παράσταση, για παράδειγμα για 10 λεπτά, που δοκιμάζεται μπροστά σε κοινό που αντιπροσωπεύει γενικώς την τοπική κοινωνία (φάση δοκιμής) για μία ελάχιστη συνεισφορά 2-3 λιρών προκειμένου να συλλέξουν γραπτή ή προφορική ανατροφοδότηση. Ο καλλιτέχνης αναλύει την ανατροφοδότηση μαζί με τον παραγωγό (φάση ανάλυσης), λαμβάνεται υπόψη αναγκαίος χρόνος για ενσωμάτωση της ανατροφοδότησης (χρόνος) και η διαδικασία ξεκινά ξανά ώσπου η παράσταση να μην ολοκληρωθεί.

Οι εκδηλώσεις του κέντρου τεχνών Battersea πηγάζουν από μία πλούσια ιστορία πειραματισμού και συνεργασίας του κοινού. Ανοίγοντας τις πόρτες του κέντρου και προσφέροντας δημιουργική πλατφόρμα ώστε οι καλλιτέχνες να πειραματιστούν, το κέντρο τεχνών Battersea έχει δώσει την ευκαιρία σε πολλούς καλλιτέχνες να αναπτύξουν τις ιδέες τους σε επιτυχημένες παραστάσεις. Από το 2006, το κέντρο χρησιμοποιεί τη μέθοδο Scratch σε διαφορετικά πλαίσια: για να εξελίξει το κτίριο, να αλλάξει τον οργανισμό τους, να αναπτύξει νέες ιδέες από δασκάλους και νέους επιχειρηματίες και να επεκταθεί στον ψηφιακό κόσμο.

Συλλογικές πρακτικές σε λιγότερο εξυπηρετούμενες περιοχές: Δημιουργικοί Άνθρωποι και Μέρη

Το εθνικό πρόγραμμα Creative People and Places (Δημιουργικοί άνθρωποι και μέρη) που προωθείται από το Καλλιτεχνικό Συμβούλιο (Arts Council) στην Αγγλία που στόχο έχει να ενισχύσει τη συμμετοχή στην τέχνη σε μέρη όπου παραδοσιακά υπήρχαν λιγότερες ευκαιρίες για ανθρώπους να συμμετέχουν στην τέχνη και την κουλτούρα. Το πρόγραμμα αποτελείται από ένα δίκτυο 21 ανεξάρτητων project ανά την Αγγλία και διενεργήθηκαν 3 γύροι του προγράμματος από το Καλλιτεχνικό Συμβούλιο της Αγγλίας που ξεκίνησαν το 2012.

Χρηματοδοτεί εταιρούς της κοινοπραξίας σε επιλέξιμες περιοχές με τοπική εξουσία για να ενισχύσει τους ντόπιους να αποφασίσουν ποιο είδος δημιουργικής δραστηριότητας επιθυμούν να βιώσουν στο μέρος τους. Κάθε κοινοπραξία πρέπει να συμπεριλάβει τουλάχιστον έναν εταίρο που δεν σχετίζεται με τέχνες και κάθε εταίρος από το πρόγραμμα CPP έχει δημιουργήσει το δεκαετές όραμά τους για το μέρος τους. Ομάδες ανθρώπων διαδραμάτισαν τον ρόλο τους κάνοντας το πρόγραμμα CPP επιτυχία κατά τη διάρκεια των τελευταίων 10 ετών: από τις ίδιες τις κοινότητες, τους οργανισμούς που συμμετείχαν και τα άτομα, πολλές φορές freelancers, όλοι εκ των οποίων επέδειξαν εξαιρετική αφοσίωση στις κοινότητες με τις οποίες συνεργάζονται.

Το πρόγραμμα CPP έχει αξιολογηθεί χρησιμοποιώντας μεθοδολογία που βασίζεται σε πολλές πηγές:

Έρευνα γραφείου, συνεντεύξεις, συμμετοχικές τεχνικές όπως εργαστήρια, ασκήσεις χαρτογράφησης και συζητήσεις με το κοινό με αυτο-προσδιοριζόμενο «νέο» κοινό. Παρακάτω θα διαβάσετε ορισμένες παρατηρήσεις που συγκέντρωσε το Καλλιτεχνικό Συμβούλιο έπειτα από 10 χρόνια λειτουργίας του Προγράμματος.³

- Αξίες και αρχές που υπάρχουν πίσω από τις προσπάθειες να συμμετέχουν περισσότεροι άνθρωποι στις τέχνες και στην κουλτούρα έχουν μεγάλο αντίκτυπο στον τρόπο που διεξάγεται η εργασία και πόσο αποτελεσματική είναι. Για ηγέτες, είναι σημαντικό οι αξίες αυτές να είναι ορατές σε συμπεριφορές και σε πράξη.
- Αν ο πολιτιστικός τομέας αναμένει ότι το κοινό θα αλλάξει τη συμπεριφορά του, πρώτα πρέπει να αλλάξουμε εμείς. Πρέπει να αλλάξουμε φιλοσοφικά τον τρόπο που σκεφτόμαστε το κοινό και τους συμμετέχοντες ως δημιουργούς και

³ Πηγή: *Mapping and analysis of engagement approaches across the Creative People and Places programme* των Sarah Boiling και Clare Thurman

εταίρους. Πρέπει να αλλάξουμε τι προγραμματίζουμε, τον τόπο και τον χρόνο και πρέπει να αλλάξουμε πώς βρίσκουμε και επικοινωνούμε με το κοινό.

- Πολλές από τις πρακτικές πηγάζουν από μία πεποίθηση ότι οι τέχνες είναι για «συνηθισμένους» ανθρώπους. Αν θέλουμε πραγματικά ένα μεγάλο εύρος ανθρώπων να συμμετέχει στις τέχνες, πρέπει να το επικοινωνήσουμε με τρόπο που θα απευθύνεται σε μεγάλο εύρος ανθρώπων, όχι μόνο με τρόπο που θα αγγίζει επαγγελματίες της τέχνης, ειδικούς και κριτικούς.
- Δεν υπάρχει σύντομος δρόμος για την πραγματική συμμετοχή του κοινού. Απαιτεί αρκετό χρόνο και σοβαρή επένδυση. Χρειάζεται, επίσης, ανθρώπους με υπομονή, ενσυναίσθηση, ανθεκτικότητα, ενθουσιασμό, όραμα, δημιουργικότητα και γνήσια ζέση.
- Απομακρυνθείτε λίγο από την τέχνη. Για να κάνετε διασυνδέσεις με ανθρώπους που δεν πιστεύουν ότι η γνώση είναι γι' αυτούς, είναι σημαντικό να συνεργάζεστε με εταίρους που δεν έχουν σχέση με την τέχνη, να χρησιμοποιείτε μέρη και χώρους που δεν έχουν σχέση με την τέχνη, να επικοινωνείτε με ανθρώπους που δεν έχουν σχέση με την τέχνη και να χρησιμοποιείτε γλώσσα που δεν έχει σχέση με την τέχνη.
- Ενώ παράλληλα...είναι σημαντικό να δημιουργείτε τέχνη που είναι ουσιαστική και συναφής με τον κόσμο, που μιλά για τη ζωή τους, την ιστορία τους και τις εμπειρίες τους. Όχι τέχνη που οριοθετείται από αυτούς τους παράγοντες, αλλά που τους χρησιμοποιεί ως σημείο αφετηρίας για να διηγηθεί καταπληκτικές και συναρπαστικές ιστορίες.

